

Forfatter: Baggesen, Jens

Titel: Udrag fra Eventyr og Fortællinger. - 1889

Citation: Baggesen, Jens: "Eventyr og Fortællinger. - 1889", i Baggesen, Jens: *Eventyr og Fortællinger. - 1889*, 1889-1903, s. VI. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-baggesen01val-shoot-idm139893715761184/facsimile.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Eventyr og Fortællinger. - 1889

VI

dige til den fulde Fortaælse; men desværre ligger Digterens Forfattervirksomhed vor Tid allerede fjern nok til, at det — hvad dog navnlig gjælder den endnu ikke trykte Fortaættelse — trods af anendt Umage paa mangt et Sted, ialfald hidtil, ikke har været mig muligt at tilvejebringe den ønskelige Oplysning. Jeg har gjort mig til Regel, intetsteds at holde noget Spørgsmaal tilbage, som jeg saaledes har maattet lade henstaae ubesvaret, men tværtimod overalt i Anmærkningerne at henlede Opmærksomheden derpaa; des bedre, tør jeg haabe, ville Chancerne stille sig for at faae Sakkerne udfyldte ved velvillig Bistand fra kyndigere Læseres Side.

Det er umuligt at kommentere en Forfatter som Baggesen nogenlunde fylbig uden et temmelig omfangsrigt Apparat af Oplysninger. Da der i Aaret 1800 udstedtes trykte Subskriptionsplaner paa „Jens Baggesens samtlige Bøger“, i 7 Bind, blev der i Planen bebudet, at hvert Bind vilde blive forsynet med „historiske og kritiske Anmærkninger“ af Forfatteren selv, ligesom der ogsaa for nogle Digtes Bekommende skulde meddeles Oplysninger om deres Tilblivelsestid samt endelig „enkelte Varianten, hvis Anførelse maatte tjene til at oplyse Frugtbarheden af det horaziske nonum prematur in annum“. Men af hele Samlingen udkom kun eet eneste Bind (1801), og med Hette antede Kritikken over, at naar det, i Overensstemmelse med de i Subskriptionsplanen givne Bøfter, udtrykkelig stod paa selve Titelbladet af dette Bind, at Digtene vare „heel igiennem med Anmærkninger forsynede“, da var dette ikke andet end „en aabenbar Usandhed, da der i den hele Bog ej findes en eneste Anmærkning, som dog paa adskillige Steder højliggen kunde behøves“. Og hvad særlig de „Comiske Fortællinger“ angaar, havde Rahbet allerede i Aaret 1791 fundet sig for-

VII

anlediget til at opfaste det Spørgsmaal, om der ikke snart vilde udfæres en Møgle til Fortællingen af disse Digte; og da Opgaven i det Tidrum af paa det Nærmeste 100 Aar, der er forløbet siden dengang, ialfald kun stuevis er taget op, henstaaer Kravet endnu den Dag idag væsentlig uløst, ikke blot for de „Comiske Fortællingers“ Bedkommende, men fuldt saa meget med Hensyn til andre Sider af Baggesens Digtervirksomhed, først og fremmest hans Niimbreve og poetiske Epistler med de mangfoldige deri forekommende Allusioner til samtidige Forhold, Begivenheder og Personalia. Men er det allerede i Almindelighed en vanskelig Opgave paa dette Gebeet at træffe den rette Grændse imellem Formeget og Forlidet efter de forskellige Læseres Tær, bliver Banfeligheden ganske vist yderligere forøget, hvor der er Tale om en saa national Digter som Baggesen, for hvem man sikkert, ialfald hvad en Deel af hans digteriske Virksomhed angaaer, gjør ret i at paaregne Læsere af forskjellig Dannelse. Jeg har gjort mit Bedste for at undgaae haade den ene og den anden af de to Yderligheder. — Variantier har jeg ifkun optaget for saa vidt, som der af en eller anden Grund har forekommet mig at være særlig Anledning dertil: saaledes — foruden i de ovenfor, under Bemærkningerne om *Textens* Behandling nævnte Tilfælde — hvor oprindelige, i sig selv interessante Variantiaader af æsthetiske, lingvистiske eller reale, fra selve Indholdet hente Hensyn forhente at reddes fra Forglemmelse, særlig naturligvis naar de senere foretagne Forandringer, hvad hyppig er Tilfældet, alene skyldes Omstændigheder eller Hensyn, som der nuomstunder ikke længer vilde være Grund til at tilføje nogen Bægt; fremdeles, hvor Angivelsen af en af Digteren forfattet Variant tjener til at forklare Tilblivelsen af en noget tung eller tvungen

VIII

Vejsemaade i den senere Text (see saaledes i nærværende Bind Anm. til S. 81 L. 15 og til S. 105 L. 11), osv. Hvad særlig det foreliggende Bind angaar, har jeg derhos — hvad der ikke i samme Omfang vil blive Anledning til for den øvrige Texts Vedkommende, hvor Stoffet deels er blevet mindre omstændelig revideret, deels mindre hyppig af Forfatteren selv gjenoptrykt og i mindre Grad omformet af ham — af og til optaget Variationer fra de ældre Udgaver for at meddele interessante Exempler paa den unge Digtets Beredvillighed til at rette sig efter Kritiken og overhovedet hans flittige Brug af Filen (jvfr. Baggesens Biographie, I, 1843, S. 55-81). En mere indgaaende Behandling for de Digtets Vedkommende, som udgjøre Indholdet af dette Bind, har ogsaa forekommet mig naturlig motiveret ved den betydelige Rolle, som de Baggesenske Fortællinger have spillet i den danske Læseverden, af hoem de, som det vidnes af Ryerup i hans Biografi af Baggesen (i «Samling af fortjente danske Mænds Portraiter med biographiske Efterretninger»), ikke blot bleve „læste med den inderligste Fornøielse“, men endog „lærte udenad som forbund. Per Baars og i senere Tid Wessels Kjærlighed uden Strømper“. I den ovenfor nævnte Angivelse af de forskjellige Udgaver af hvert enkelt Digt har jeg anset det for rigtigt at medtage de to 12 Bind's Udgaver af „Jens Baggesens danske Bærter“ (1827-32 og 1845-47); men ved Variant-Angivelserne har jeg, naar ikke det Modsatte udtrykkelig er bemærket, ladet Redaktionen i disse Udgaver ganske upaaagtet. Forøvrigt vil en af nærværende Udgaver forfattet fuldstændig Fortegnelse over alle afvigende Læsemaader af nogen Betydning i sin Tid blive tilbuddt et af vore offentlige Bibliotheker. —

Med en Beredvillighed, som har Kraav paa min stærke